

HAVACILIK GÜVENLİĞİ

Havacılık Güvenliği ile İlgili Ulusal Düzenlemeler

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

Havacılık Güvenliği ile İlgili Ulusal Düzenlemeler

- Türk Sivil Havacılık Kanunu
- İl İdaresi Kanunu
- 2495 Sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliğin Sağlanması Hakkında Kanun
- Sivil Havameydanları, Limanlar ve Sınır Kapılarında Güvenliğin Sağlanması, Görev ve Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik

1960'lı yıllara kadar uçak kaçırma olayları **ne devletlerin ne de kamuoyunun ilgisini çeken olaylardan olmamıştır**. Bu yüzden bu dönemde, uçak kaçırma eylemini cezalandıracak uluslararası sözleşmeler olmadığı gibi, bu suçu öngören ulusal yasalar da çıkartılmamıştır.

Bu nedenle hava korsanları değişik ülkelerde değişik suçlarla cezalandırılmıştır.

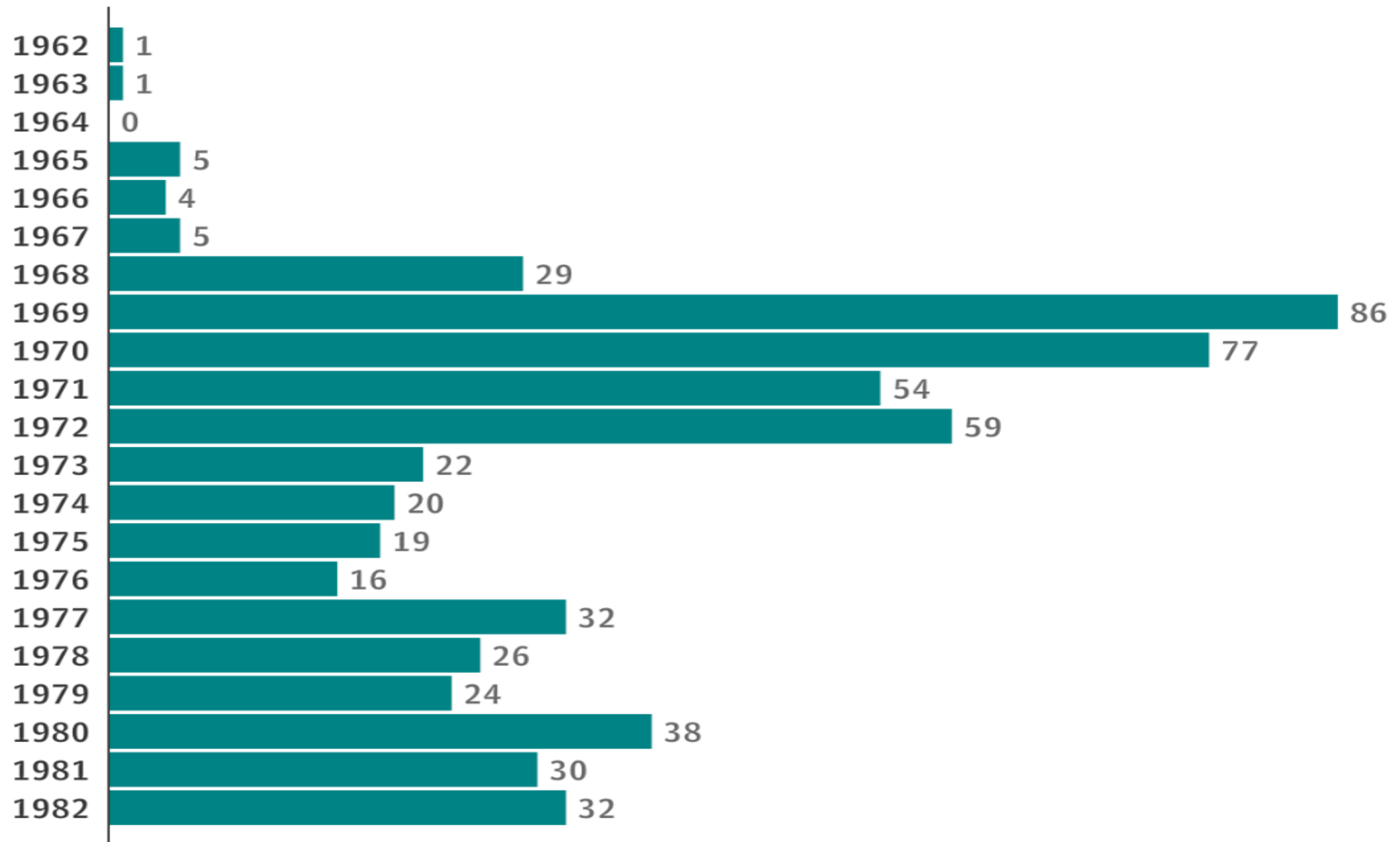
Dünya devletleri arasında yaşanan siyasi olaylara bağlı olarak bazı zamanlarda uçak kaçırma suçu bir suç olarak değerlendirilmemiştir. ABD-Küba, Doğu Bloğu- Batı Bloğu, İsrail – Arap devletleri arasında **yaşanan uçak kaçırma olayları kimi ülkelerce bir kahramanlık gösterisi** olarak kabul edilmiştir

Ancak yaşanan uçak kaçırma olayları daha öncede belirtildiği gibi **tüm devletler için bir tehdit oluşturmuş**, devletler ise **ulusal düzeyde önlemler** olarak düzenlemeler yapmıştır.

İlk yasal düzenleme yapan devlet belirtilen dönem içinde en çok uçak kaçırma olayının yaşandığı ABD olmuştur.

Türkiye hava sahasının **güvenlik açısından hassas bir saha olması, yaşanan uçak kaçırma olayları ve Türkiye'nin diğer devletlerle olan hassas ilişkileri** ve benzeri sayılabilecek nedenler, Türkiye'nin de ulusal düzenlemeleri yapmasına sebep olduğu söylenebilir.

Sivil havacılık güvenliğine karşı girişilen kanun dışı eylemler Türkiye'de ceza kanunu ve hava ulaşım sistemini kapsayan yasalar içinde düzenlenmiştir

Türk Sivil Havacılık Kanunu

14.10.1983 Tarihli 2920 Sayılı

Kanunun Amacı:

Devamlı ve hızlı bir gelişme gösteren, ileri teknolojinin uygulandığı, sürat ve emniyet faktörlerinin büyük önem taşıdığı **sivil havacılık sahasındaki faaliyetlerin ulusal çıkarlarımız ve uluslararası ilişkilerimize uygun bir şekilde düzenlenmesini sağlamaktır.**

Kanunun Kapsamı:

Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin havacılık sahasındaki faaliyetlerini kapsar ve devlete ait hava araçlarının açık hüküm bulunmayan hallerde bu kanunun kapsamı dışında kalacağı belirtilmektedir

Uçuş güvenliğinin sağlanması amacıyla;

Ulaştırma Bakanlığına **bir uçuşu yasaklama veya sınırlandırma yetkisi verilmiş**, hava yolları ve havaalanlarına ait sınırlamalarda yine Ulaştırma Bakanlığına, Türk hava sahasında uçuş yapma hakkına sahip hava araçları ile diğer hava araçlarının **izleyecekleri uçuş yolları ve kullanacakları havaalanlarını** belirleme yetkisi verilmiştir.

İran ve Çin'den sonra üç ülke ile daha aramızda uçuşlar durduruldu.

Çin'de ortaya çıkıp, kısa zamanda 56 ülkede daha görülen bulaşıcı COVID-19 yani Yeni Koronavirüs hastalığına karşı ülkemizi titizlikle korumak için gerekli her tedbiri almaya devam ediyoruz.

Daha önce Çin ve İran'la havayolu trafiğimiz durdurulmuş, İran'la ayrıca kara ve demir yolu geçişleri de kapatılmıştı.

Bilim Kurulumuzun önerileri doğrultusunda Ulaştırma ve Altyapı, Dışişleri, İçişleri ve Ticaret Bakanlıklarımızla koordinasyon halinde yeni bir tedbir daha uygulamaya konuldu.

Bu gece yarısından itibaren geçerli olmak üzere, Türkiye ile İtalya, Türkiye ile Güney Kore, Türkiye ile Irak arasında gidiş-geliş tüm yolcu uçuşları tedbiren durdurulmuştur.

Ayrıca Irak ile kara yolu geçişlerimiz de geçici olarak kapatılmıştır. Uygulama mevcut koşullara bağlı ve geçicidir.

Ülkemizde bugüne dek endişe verici bir durum ortaya çıkmamıştır.

Kamuoyuna saygıyla arz ederim.

Dr. Fahrettin Koca
T.C. SAĞLIK BAKANI

Denetleme başlığı altında yirmi yedinci maddede açıklanan;

Türk sivil hava araçları ile faaliyette bulunan tüm kamu kurum ve kuruluşları ve gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün hava **seyrüsefer güvenliğini sağlamak amacıyla** yapabileceği veya yaptırabileceği teknik **denetime tabi oldukları ve yapılacak denetimlerin esasları, denetleme elemanlarının seçimi ile yetki ve sorumluluklarının Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünce** hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği belirtilmiştir

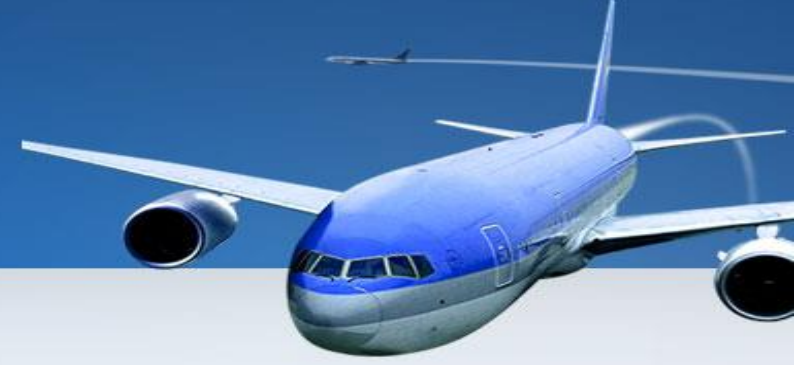

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

Güvenlik tedbirleri konusunda;

Ulaştırma Bakanlığına, kamu ve özel havaalanlarında can ve mal güvenliğinin sağlanması, yolcu ve eşya trafiğinin güvenlik içinde yürütülmesi, yangın ve buna benzer tehlikelere karşı korunması amacıyla “**gereken önlemleri alır, aldırır ve denetler**” denilerek yetki verilmiştir.

Bu görevin yerine getirilmesinde; İçişleri, Kültür ve Turizm, Gümrük ve Ticaret, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları Ulaştırma Bakanlığına gereken desteği sağlar ve işbirliğinde bulunur”

Sivil Havacılık Kanunun yüz ikinci maddesinde **kaptan pilota ve emrindeki diğer mürettebat ile birlikte can ve mal güvenliğini tehdit eden** veya gecikmesinde zarar doğabilecek durumlar için;

- Gerekli tedbirleri almaya,
- Kolluk görevlileri olaya el koyuncaya kadar kişileri gözaltında tutmaya, kişilerin üzerini veya eşyasını aramaya, suçun işlenmesinde kullanılan veya kullanılmasına teşebbüs edilen ya da bulundurulması suç veya kabahat oluşturan eşyayı alıkoymaya yetkilidir.

Sivil Havacılık Kanununda yolcuların meydan otoritesi ve taşıyan talimatına uymak zorunda oldukları, can ve mal güvenliğini ve yolculuğun disiplin ve intizamını bozacak her türlü eylem ve davranıştan kaçınmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir

Birinci kısım

“Amaç, Kapsam ve Tanımlar” başlığında kanunun amacı, kapsamı ve kanun içinde geçen tanımlar belirtilmiş,

İkinci kısımda

“Hava Seyrüseferinin Genel Hükümleri” başlığı,

Üçüncü kısımda

“Havayolu ile Taşımlar” başlığı,

Dördüncü kısımda

“Taşıma Sözleşmesinden Doğan Sorumluluk” başlığı,

Beşinci kısımda

“Ceza Hükümleri” başlığı altında “Suç Oluşturan Davranışlar ve Kabahat Oluşturan Davranışlar” başlıkları altında yer alan maddelerde belirtilen kanun maddelerine uyulmaması durumunda uygulanacak cezalar yer almaktadır.

Altıncı kısımda

“Çeşitli Hükümler” başlığı ve yedinci kısımda “Son Hükümler” başlığı kullanılmıştır.

İl İdaresi Kanunu

10.6.1949 tarihli 5442 Sayılı Kanun

İl idaresi Kanununda **güvenlik konusuyla ilgili olarak;**

“**Vali**, il sınırları içinde bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir. **Suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenliğini korumak** için gereken tedbirleri alır.

Bu maksatla Devletin genel ve özel kolluk kuvvetlerini istihdam eder, bu teşkilat amir ve memurları vali tarafından verilen emirleri derhal yerine getirmekle yükümlüdür. **Kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindendir.**

Kaymakamın ilçe sınırları içerisinde bulunan genel ve özel kolluk kuvvet ve teşkilatının amiri olduğu ve **‘suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenliğini korumak için gereken tedbirleri’** alır.

Bu maksatla ‘Devletin genel ve özel kolluk kuvvetlerini istihdam eder. Bu teşkilat amir ve memurları kaymakam tarafından verilen emirleri derhal yerine getirmekle ödevlidir’ denilerek il güvenliğinin valilere ilçe güvenliğinin kaymakamlara bırakılmış bir durumda olduğu söylenebilir.

Ancak İl İdaresi Kanununa 29.8.1996 tarihinde 4178 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle “Ek Madde 1” eklenmiştir.

Bu ek maddede (4178 sayılı Kanun, madde 2);

“Vali; sivil hava meydanları, limanlar ve sınır kapılarında, güvenliğin sağlanması, giriş ve çıkışlarla ilgili görev ve hizmetlerin düzenli ve etkili bir biçimde yürütülmesi, görevli kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonun gerçekleştirilmesi için gerekli önlemleri almaya ve uygulamaya, kuruluşların çalışmalarını denetlemeye yetkilidir.

Bu maddeye İçişleri Bakanlığı'nın uygun gördüğü hava meydanlarında **vali tarafından mülki idare amiri görevlendirilmesi** esası getirilmiştir.

Vali, bu hava meydanlarında yetkilerinin tamamını veya bir kısmını mülki idare amirine devredebilmektedir.

Mülki idare amiri, hava meydanındaki güvenlik ve diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi, ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanmasında sorumlu olup, bununla ilgili esaslar 97/9707 sayılı Yönetmelikte belirlenmiştir.

Sivil Hava Meydanları, Limanlar ve Sınır Kapılarında Güvenliğin Sağlanması, Görev ve Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik

97/9707 Sayılı Yönetmelik

Amacı

Sivil hava meydanlarında, limanlarda ve sınır kapılarında güvenlik ve diğer hizmetlerin tek otoritenin yönetimi altında düzenli ve etkin bir biçimde yerine getirilmesi, sivil hava meydanlarında Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO) ve Avrupa Sivil Havacılık Konferansı (ECAC) tarafından belirlenen güvenlik önlemlerinin alınması, sivil hava meydanları, limanlar ve sınır kapılarında görevli kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğinin sağlanmasında **mülki idare amirlerinin görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi** olarak belirtilmiştir.

Yönetmelik 14.8.1997 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik **sivil hava meydanlarında, limanlarda ve sınır kapılarında genel güvenlik, giriş çıkışların düzenlenmesi, görevli kuruluşların teknik ve ticari faaliyetleri hariç görev ve hizmetlerinin denetimi, kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonun sağlanması, vali ve mülki idare amirlerinin sorumlulukları** konularını kapsamaktadır.

Yönetmeliğe göre Vali'nin;

Kapsam içine giren yerlerdeki kuruluşların teknik nitelikteki hizmetleri ile ticari faaliyetleri dışındaki görev ve hizmetlerinin yönetmelikte belirtilen biçim ve ölçüde yerine getirilmesi amacıyla,

- Hizmetlerin düzenli, etkin ve verimli bir biçimde yürütülmesi için görevli **kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu** sağlamak ve denetlemekle,
- **Sivil hava meydanlarında giriş ve çıkışların düzenli bir şekilde yapılması**, can ve mal güvenliğinin sağlanması, muhtemel yasadışı eylemlere karşı gerekli tertip ve tedbirlerin alınması, **yolcu ve eşya trafiğinin güven içinde yürütülmesi amacıyla gerekli önlemleri almak, aldırarak ve denetlemekle**,
- (ICAO) ve (ECAC) tarafından belirlenen güvenlik önlemleri başta olmak üzere, **Türkiye'nin katıldığı uluslararası sivil havacılıkla ilgili sözleşmelerle, ikili hava ulaştırma anlaşmaları ve uluslararası diğer anlaşma ve belgelerin gereklerini takip** etmekle,

Vali, belirtilen bu yetkileri sivil hava meydanında 5442 sayılı Kanun kapsamında mülki idare amiri sıfatıyla **sürekli olarak görevlendireceği vali yardımcısına veya kaymakama** devredebilir (97/9707 sayılı Yönetmelik, madde 6).

Yönetmelikte geçen yetkilerin **genel olarak havaalanındaki yetki karmaşasını veya yönetim ve karar alımlarında karşılaşılan zorlukları en aza** indirdiği söylenebilir.

Bu durum havaalanlarının birçok kurum ve kuruluşun ortak olarak hizmet verdiği, karmaşık kuralların yer aldığı özellikle güvenlik önlemlerinin her alanda üst seviyelerde uygulanmasının gerekli olduğu, ulusal ve uluslararası kurallara tabi olması açısından oldukça önem taşımaktadır.

Güvenlik tedbirleri, başlığı altında mülki idari amirinin,

- Kamu ve özel sektöre ait havaalanlarında (ICAO) ve (ECAC) tarafından belirlenen güvenlik önlemlerinin alınmasında,
- Havaalanları, limanlar ve sınır kapılarında can ve mal güvenliğinin sağlanmasında,
- Yolcu ve eşya trafiğinin güvenlik içerisinde yürütülmesinde,
- Yasadışı müdahale, yangın ve diğer tehlikelere karşı korunması amacı ile gerekli tedbirleri alması, aldırması ve denetlemesi görevinin bulunduğu bu görevin yerine getirilmesinde **Maliye, Sağlık, Ulaştırma, Turizm Bakanlıkları ile Gümrük Müsteşarlığı, İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdari Amirlerine** gereken desteği sağlama ve işbirliğinde bulunması gerektiği belirtilmektedir

Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliğin Sağlanması Hakkında Kanun

2495 Sayılı 22.7.1981 Tarihli

“Bu kanun hükümlerine göre korunacak ve güvenlikleri sağlanacak yerler; 1’inci maddede belirtilen özellikleri taşıyan milli eğitim ve öğretim ve ekonomi ile devletin savaş gücüne önemli ölçüde katkısı bulunan baraj, enerji santralleri, rafineri, enerji nakil hatları, akaryakıt nakil, depolama yüklenme tesisleri ve benzeri yerlerde, sivil trafiğe açık ***devlet eliyle işletilen hava meydanları ve limanlar***, tarihi eserler vb. tesislerdir” denilerek kapsam genişletildiği ve **hava meydanlarının güvenliğinin Özel Güvenlik Teşkilatı tarafından yürütülmesi** esasının getirildiği görülmektedir.

2495 sayılı Kanun 2004 yılında çıkarılan 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunla yürürlükten kaldırılmıştır.

Ayrıca üçüncü maddede

(2495 sayılı Kanun, değişik: 2.7.1992 – 3832 / 3 md);

2'nci madde kapsamına giren yerlerden hangilerinde **koruma ve güvenliğin bu kanun hükümlerine göre sağlanacağı, sivil trafiğe açık hava meydanlarının hangilerinde koruma ve güvenlikle birlikte yurtdışına giriş – çıkış kontrol işlemleri yapma yetkisi verileceği**, ilgili kuruluş ve Bakanlığının görüşleri ve talepleri dikkate alınarak İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca kararlaştırılacağı belirtilmiştir.

Böylece, hangi hava meydanlarında güvenliğin Özel Güvenlik Teşkilatında ve hangi usulde (sadece özel güvenlik önlemlerinin aldırılması, kuruluş bünyesinde **Özel Güvenlik Teşkilatı** kurdurulması veya kuruluşun önemine ve özelliğine binaen her iki yöntemin birlikte uygulanması usullerinden biri) sağlanacağı ilgili kuruluş ve bakanlıkların görüşleri dikkate alınarak İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenmektedir.

2495 sayılı Kanunun 31. maddesine göre çıkarılan yönetmelik kanunun uygulama şeklini göstermektedir. Bu yönetmelik genel olarak (Mülga 2495 Sayılı Kanun, madde 31);

Özel Güvenlik Teşkilatı;

- Personelinin Silah, Mermi Ve Teçhizatının Nasıl Temin Edileceği,
- Kullanış Şekli Ve Şartları Bu Konudaki Denetimi;
- Özel Güvenlik Personelinin Eğitimi,
- Disiplin Suçları ve Cezaları

Özel Güvenlik Teşkilatının bağlanacağı birimlerin tespiti, görev alanlarının belirlenmesi ve genişletilmesi ve bu teşkilatın denetimine ilişkin esas ve usuller ile kanunun uygulanmasına ilişkin diğer hususlar belirlenmiştir.